

Fædrelands Styrelse. Den høitagede Minister syntes for Øvrigt at mene, at hvad jeg vilde, var allerede tilfede i Lovudkastet. Jeg har jo talt om den Adskillelse, der fremdeles vil blive mellem Fattige og Rige i Kjøbstæderne, medens han kun havde omtalt den almindelige Fattig- eller Borger-skole, og deri laa, at den anden Slet ikke var anerkendt. Men jeg skal minde den høitærede Minister om, at dermed, at Adskillelsen ikke er omtalt i Lovforslaget, er den ingenlunde slaaet ihjel. Vi maa erindre, at den kommunale Betalingskole er bestaaende og fremdeles vil være det, saa at Adskillelsen fremdeles vil vedvare efter dette Lovforslag; thi at han sagde, at han ad administrativt Veie vilde gjøre det og det, eller ophæve det og det, betyder ikke Noget, saa meget mere, som jeg vil ønske og haabe, at den Tid ikke vil være fjern, da den Slags administrative Ordninger ligge udenfor hans Omraade.

S. Madsen: Naar jeg har begjæret Ordet, er det egentlig ikke for at komme ind paa det foreliggende Lovforslags Enkeltheder; thi det forekommer mig, at der ved den omhyggelige Behandling, det alt har været underkastet, er udtalt saa at sige Alt, hvad der kunde udtales baade for og imod. Jeg føler det imidlertid som min Pligt nærmere at motivere min Afstemning i denne Sag, efter som det synes, at den vil antage en noget alvorligere Karakter. Det være mig imidlertid i Forbigaaende tilladt at udtale min Anerkjendelse af den dybtgaaende Forhandling, som dette Forslag har været gjort til Gjenstand for. Dette er mig et Vidnesbyrd om, at denne Sag har slaaet Rod trindt om i det danske Folk; thi det vil jeg haabe, at Enhver vil indrømme, at de Mænd, som sidde her, ere Folkets udtrykte Billede, og det er derfor sandelig med Interesse, at jeg har fulgt disse Forhandlinger. Jeg kan endog sige, at det er med en vis Glæde; thi det forekommer mig, at det langt overveiende Flertal af dem, der have haft Ordet i denne Sag, have antydet, at vi burde gaa et Skridt videre hen imod en yderligere kommunal Selvstyrelse. Men saasnart vi nævne dette Ord, er Uenigheden ogsaa strax tilfede, idet Folk med praktisk Sands have et ganske andet Syn paa den kommunale Selvstyrelse, end den ærede Minister synes at kunne forstaae tilliggende Mange af de Spøilærde, for ikke at nævne Bureaokratiet, og det er netop dette sidste Synspunkt, som forekommer mig at gaa helt igennem det foreliggende Lovforslag, hvis Enkeltheder jeg for Øvrigt ikke skal komme ind paa, men som jeg kun skal omtale i det Særlige. Jeg har med de simple Coner, jeg besidder, og med min ringe Indsigt ikke kunnet finde et eneste Udtryk i hele Forslaget, der gaar i Retning af kommunal Selvstyrelse. Jeg har fundet Udtrykt, som tyde paa, at Kommunerne maa blive raadgivende, men bestandig underkastede en

høiere Kontrol, som tidt og ofte er meget kunstig, og at Afgjørelsen tilsidt ligge hos Kultusministeren. En saadan kommunal Udvikelse synes mig ikke at have Stort at betyde, og derfor kan jeg ikke Andet end glæde mig over de mange Udtalelser, jeg har hørt angaaende denne Sag, Udtalelser, som gik i Retning af at fordre større Selvstyrelse for Kommunerne. Der er for Øvrigt fra flere Sider blevet udtalt, at det er meget let at bryde ned; men jeg henstiller til de ærede Medlemmer, hvad bryder man vel ned ved at negte Sagens Overgang til anden Behandling? Jeg kan visse- lig ikke se, at vi bryde noget Synderligt ned der- ved; vi røre jo ikke ved en Tøddel af, hvad vi nu have, og jeg skulde tage meget fejl, om ikke den Lovgivning, der nu gjælder om Skolesager, og som nu har bestaaet i flere Aar, endnu godt kan bestaa et Aar endnu. Jeg kan derfor virkelig ikke indse, at der er synderlig Fare ved at forkaste dette Lovforslag. Der er forøvrigt ogsaa sagt, at man da kan spørge om, hvad vi saa skulle have, men jeg synes visse- lig ogsaa, at det snart frem- gaar af den Behandling, det foreliggende Forslag har faaet her i Salen, at det ikke er let at svare paa dette Spørgsmaal; det er ikke let i en Haand- vending at skrive en ny Skolelov, der kan vinde Folks Tilfredshed i det Hele taget. Thi har det ikke kunnet lykkes bedre for Ministeren, som jeg dog skulde mene har havt rige Kilder at søge og rig Leilighed til at høre de forskjellige Ansuelser, der røre sig trindt om i Landet, maa det sandelig ogsaa være vanskeligt for Mænd her paa Thinget. Jeg vil imidlertid haabe, at efter den store Inter- esse, som dette Forslag har været Gjenstand for, det nok skal lykkes i en nær Fremtid at komme til en heldig Ordning af dette Forhold, der har et for den videre Samfundsudvikling saare vigtigt og betydningsfuldt Indhold; men jeg tror visse- lig, at dette ikke lykkes bedre herved, at man vedblive fastholder at have det her foreliggende Lov- forslag, om jeg maa sige, paa Slæbetov, ligesaa lidt som jeg kan indse, at der er saa godt som et eneste Udtryk deri, som det kan være til mindste Nytte at bygge paa. Jeg skal imidlertid tillade mig at bemærke, at jeg er lige meget Stats- og Friskolemand. Jeg næver den Ansuelse, at vi ligesaa lidt skulle tvinge Noget til at gaa i Stats- skolen som til at gaa i Friskolen. Lad dem op- vore ved Siden af hinanden og lad dem blomstre, men lader os have den Ulig- hed, der er tilfede med Hensyn til de pecuniære Forhold. Lader os løse dette Forhold noget, da tror jeg, at vi ville komme Maalet nærmere, da ville vi have møde- kommet de Ønsker, der næres trindt om i Folket. Lader os i det Hele lægge i Folkets Haand at afgjøre, hvilken Skole deres Børn skulle søge; ja lader os gennem de alt nu bestaaende Skolepenge gjøre det muligt uden at udskrive nye Skatter, at ogsaa de fattige Børn, hvis Forældre virkelig have